

RÅDETS DIREKTIV

af 29. maj 1990

om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejde ved skærmterminaler (femte særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF)

(90/270/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 118 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾, udarbejdet efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Sikkerhed, Hygiejne og Sundhedsbeskyttelse på Arbejdspladsen,i samarbejde med Europa-Parlamentet ⁽²⁾,under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

I henhold til Traktatens artikel 118 A vedtager Rådet ved udstedelse af direktiver minimumsforskrifter med henblik på at forbedre navnlig arbejdsmiljøet for at sikre højere niveau for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed;

ifølge denne artikel skal det ved disse direktiver undgås, at der pålægges administrative, finansielle og retlige byrder af en sådan art, at de hæmmer oprettelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder;

ifølge Kommissionens meddelelse om dens program for sikkerhed, hygiejne og sundhed på arbejdspladsen ⁽⁴⁾ bør der vedtages foranstaltninger i forbindelse med ny teknologi; Rådet har i sin resolution af 21. december 1987 om sikkerhed, hygiejne og sundhed på arbejdspladsen ⁽⁵⁾ taget dette til efterretning;

overholdelse af minimumsforskrifter, der kan sikre et højere niveau for sikkerhed på arbejdspladser, hvor der anvendes skærmterminaler, er bydende nødvendig for at varetage arbejdstagernes sikkerhed og sundhed;

dette direktiv er et særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes

sikkerhed og sundhed under arbejdet ⁽⁶⁾; bestemmelserne i nævnte direktiv finder derfor fuldt ud anvendelse på arbejdstagernes brug af skærmterminaler, dog med forbehold af strengere og/eller mere specifikke bestemmelser i nærværende direktiv;

arbejdsgiverne har pligt til at holde sig underrettet om tekniske og videnskabelige fremskridt i forbindelse med udformning af arbejdspladserne, således at eventuelle tilpasninger, som måtte være nødvendige, kan foretages med henblik på at sikre en bedre beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed;

for arbejdspladser med skærmterminaler er de ergonomiske aspekter af særlig betydning;

dette direktiv udgør et konkret led i gennemførelsen af det indre markeds sociale dimension;

i henhold til afgørelse 74/325/EØF ⁽⁷⁾ skal Kommissionen høre Det Rådgivende Udvalg for Sikkerhed, Hygiejne og Sundhedsbeskyttelse på Arbejdspladsen med henblik på udarbejdelse af forslag på dette område —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

AFSNIT I

GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 1

Formål

1. Ved dette direktiv, som er femte særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF, fastsættes der minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejde ved skærmterminaler som defineret i artikel 2.

2. Direktiv 89/391/EØF finder fuldt ud anvendelse på hele det i stk. 1 nævnte område, dog med forbehold af strengere og/eller mere specifikke bestemmelser i nærværende direktiv.

⁽⁶⁾ EFT nr. L 183 af 29. 6. 1989, s. 1.⁽⁷⁾ EFT nr. L 185 af 9. 7. 1974, s. 15.⁽¹⁾ EFT nr. C 113 af 29. 4. 1988, s. 7, og EFT nr. C 130 af 26. 5. 1989, s. 5.⁽²⁾ EFT nr. C 12 af 16. 1. 1989, s. 92, og EFT nr. C 113 af 7. 5. 1990.⁽³⁾ EFT nr. C 318 af 12. 12. 1988, s. 32.⁽⁴⁾ EFT nr. C 28 af 3. 2. 1988, s. 3.⁽⁵⁾ EFT nr. C 28 af 3. 2. 1988, s. 1.

3. Dette direktiv finder ikke anvendelse på:
- fører-/betjeningspladser på køretøjer og maskiner
 - edb-systemer installeret på eller i et transportmiddel
 - edb-systemer, der først og fremmest er beregnet til offentlig brug
 - såkaldt »flytbare« systemer, når disse ikke anvendes vedvarende på en arbejdsstation
 - regnemaskiner, kasseapparater og alt udstyr, der har et lille display til præsentation af data eller måleværdier, som er nødvendig for den direkte anvendelse af dette udstyr
 - skrivemaskiner i sædvanlig udformning, såkaldte »display-skrivemaskiner«.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås der ved:

- skærmterminal*: alfanumerisk eller grafisk skærm, uanset hvilken displaymetode der benyttes
- arbejdsstation*: system bestående af en skærmterminal eventuelt udstyret med tastatur eller indlæseenhed, og/eller det programmel, der bestemmer samspillet menneske/maskine, optionelt tilbehør, herunder disketteenhed, telefon, modem, printer, konceptholder, arbejdsstol og arbejdsbord eller arbejdsflade samt det umiddelbare arbejdsmiljø
- arbejdstager*: enhver arbejdstager som defineret i artikel 3, litra a), i direktiv 89/391/EØF, der regelmæssigt og i en ikke ubetydelig del af sin normale arbejdstid anvender en skærmterminal.

AFSNIT II

ARBEJDSGIVERNES FORPLIGTELSE

Artikel 3

Undersøgelse af arbejdsstationerne

- Arbejdsgiverne er forpligtet til at foretage en undersøgelse af arbejdsstationerne for at vurdere, hvordan de med hensyn til sikkerhed og sundhed påvirker arbejdstagerne især for så vidt angår eventuel risiko for synet, fysiske problemer og psykiske belastninger.
- Arbejdsgiverne skal træffe hensigtsmæssige foranstaltninger for at afhjælpe de konstaterede risici, på grundlag af den i stk. 1 nævnte undersøgelse, under hensyn til yderligere virkninger og/eller en kombination af virkningerne af de konstaterede risici.

Artikel 4

Arbejdsstationer, der tages i brug første gang

Arbejdsgiverne skal træffe hensigtsmæssige foranstaltninger, for at arbejdsstationer, der første gang tages i brug efter den 31. december 1992, overholder de minimumsforskrifter, der er fastsat i bilaget.

Artikel 5

Arbejdsstationer, der allerede er taget i brug

Arbejdsgiverne skal træffe hensigtsmæssige foranstaltninger, for at arbejdsstationer, der er taget i brug inden den 31. december 1992, tilpasses, således at de senest fire år efter denne dato overholder de minimumsforskrifter, der er fastsat i bilaget.

Artikel 6

Underretning og oplæring af arbejdstagerne

1. Medmindre andet er fastsat i artikel 10 i direktiv 89/391/EØF, skal arbejdstagerne have oplysninger om alt, hvad der vedrører sikkerhed og sundhed i forbindelse med deres arbejdsstation, især oplysninger om sådanne foranstaltninger for arbejdsstationer, som er iværksat i henhold til artikel 3 og artikel 7 og 9.

Under alle omstændigheder skal arbejdstagerne eller deres repræsentanter underrettes om enhver foranstaltning i forbindelse med sikkerhed og sundhed, som træffes i medfør af nærværende direktiv.

2. Medmindre andet er fastsat i artikel 12 i direktiv 89/391/EØF, skal enhver arbejdstager, før sådant arbejde påbegyndes, samt hver gang indretningen af arbejdsstationen ændres væsentligt, desuden modtage instruktion angående arbejdets udførelse.

Artikel 7

Arbejdets daglige forløb

Arbejdsgiveren er forpligtet til at tilrettelægge arbejdstagerens aktiviteter således, at det daglige arbejde ved skærmterminaler afbrydes regelmæssigt af pauser eller af andre former for aktiviteter, der reducerer belastningen ved skærmterminalarbejdet.

Artikel 8

Høring af arbejdstagerne samt disses deltagelse

Høring og deltagelse af arbejdstagerne og/eller deres repræsentanter finder sted i overensstemmelse med artikel 11 i direktiv 89/391/EØF ved behandling af de spørgsmål, der er omfattet af nærværende direktiv og det hertil knyttede bilag.

*Artikel 9***Beskyttelse af arbejdstagernes syn**

1. Arbejdstagerne har ret til en passende undersøgelse af øjne og syn, som skal foretages af en person med de nødvendige kvalifikationer:

- inden arbejdet ved skærmterminalen påbegyndes
- med jævne mellemrum herefter, og
- når der opstår synsproblemer, der kan skyldes arbejdet ved skærmterminal.

2. Arbejdstagerne har ret til en øjenundersøgelse hos en speciallæge, hvis den i stk. 1 nævnte undersøgelse viser, at dette er nødvendigt.

3. Arbejdstagerne skal have udleveret specielle synskorrigerende hjælpemidler, som er beregnet til det pågældende arbejde, hvis den i stk. 1 eller stk. 2 nævnte undersøgelse viser, at dette er nødvendigt, og hvis normale briller, kontaktlinser eller lignende ikke kan anvendes.

4. De foranstaltninger, der træffes i henhold til denne artikel, må under ingen omstændigheder medføre yderligere økonomiske byrder for arbejdstagerne.

5. Beskyttelsen af arbejdstagernes øjne og syn kan indgå i et nationalt sundhedssystem.

AFNSIT III

DIVERSE BESTEMMELSER*Artikel 10***Tilpasninger af bilaget**

Rent tekniske tilpasninger af bilaget som følge af den tekniske udvikling, udviklingen inden for internationale bestemmelser og specifikationer samt indhøstede erfaringer

om skærmterminaler vedtages efter fremgangsmåden i artikel 17 i direktiv 89/391/EØF.

*Artikel 11***Afsluttende bestemmelser**

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 1992.

De underretter straks Kommissionen herom.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsfor skrifter, som de allerede har udstedt eller vil udstede på det område, der er omfattet af dette direktiv.

3. Medlemsstaterne forelægger hvert fjerde år Kommissionen en rapport om den praktiske gennemførelse af bestemmelserne i dette direktiv med anførelse af de af arbejdsmarkedets parter fremførte synspunkter.

Kommissionen giver Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Det Rådgivende Udvalg for Sikkerhed, Hygiejne og Sundhedsbeskyttelse på Arbejdspladsen underretning herom.

4. Kommissionen forelægger regelmæssigt Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om gennemførelsen af dette direktiv under hensyntagen til stk. 1, 2 og 3.

Artikel 12

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 29. maj 1990.

På Rådets vegne

B. AHERN

Formand

BILAG

MINIMUMSFORSKRIFTER

(Artikel 4 og 5)

Indledende bemærkning

De i dette bilag omhandlede forpligtelser finder anvendelse for at nå målene i direktivet, og i det omfang, for det første, at de pågældende elementer forefindes på arbejdsstationen og, for det andet, at arbejdsopgavernes specifikke krav eller karakteristika ikke forhindrer det.

1. Udstyr**a) Generel bemærkning**

Anvendelsen af udstyret må ikke i sig selv udgøre en fare for arbejdstagerne.

b) Skærmen

Tegnene på skærmen skal være veldefinerede og klart formet, de skal være tilstrækkeligt store, og der skal være tilstrækkelig plads mellem tegn og linjer.

Billedet skal være stabilt, fri for flimrer og må ikke udvise ustabilitet af anden karakter.

Luminansen og/eller lyskontrasten mellem tegnene og baggrunden skal nemt kunne justeres af den person, der anvender skærmterminalen, og også let kunne indstilles efter de ydre forhold.

Skærmterminalen skal uden besvær kunne drejes og vippe, således at den kan tilpasses brugerens behov.

Der kan ligeledes anvendes en særskilt sokkel til skærmen eller et indstilleligt bord.

Reflekser eller spejlinger på skærmen, som vil kunne genere brugeren, skal undgås.

c) Tastatur

Tastaturet skal kunne skråtstilles og være adskilt fra skærmen, således at arbejdstageren kan indtage en komfortabel stilling, der ikke fremkalder træthed i arme og hænder.

Der skal være tilstrækkelig plads foran tastaturet til, at brugerens hænder og arme kan hvile på bordpladen.

Tastaturet skal have en mat overflade for at undgå reflekser.

Tastaturet skal placeres og tasterne udformes med henblik på at lette anvendelsen af tastaturet.

Symbolerne på tasterne skal fremstå med tilstrækkelig kontrast og være læselige ved normal arbejdsstilling.

d) Arbejdsbord eller -flade

Arbejdsbordet eller arbejdsfladen skal være forsynet med lavreflekterende overflade, skal være tilstrækkelig stort og muliggøre en fleksibel opstilling af skærm, tastatur, dokumenter og øvrigt tilbehør.

Konceptholderen skal være stabil og kunne drejes i alle retninger samt være placeret således, at behovet for generende hoved- og øjenbevægelser mindskes mest muligt.

Der skal være tilstrækkelig plads til, at arbejdstagerne kan indtage en komfortabel stilling.

e) Arbejdsstol

Arbejdsstolen skal være stabil, sikre brugeren bevægelsesfrihed og give en komfortabel stilling.

Stolen skal kunne indstilles i højden.

Stoleryggen skal kunne indstilles i højden og skal kunne skråtstilles.

Der stilles en fodskammel til rådighed for dem, der måtte ønske det.

2. ARBEJDSMILJØ

a) Pladskrav

Arbejdsstationen skal være dimensioneret og indrettet således, at der er tilstrækkelig plads til at skifte arbejdsstilling og arbejdsbevægelser.

b) Belysning

Almenbelysning og særbelysning (arbejdslamper) skal sikre tilstrækkelig belysning og en passende kontrast mellem skærm og omgivelser under hensyntagen til arbejdets karakter og brugerens synsbehov.

Generende blændning og reflekser på skærmen eller på andet udstyr skal undgås ved at samordne indretning af lokaler og arbejdsstationer med placeringen og kunstige lyskilders tekniske egenskaber.

c) Reflekser og blænding

Arbejdsstationen skal være indrettet således, at lyskilder, såsom vinduer og andre åbninger, gennemsigtige eller gennemskinnelige vægge samt lysfarvet udstyr eller lysfarvede vægge, ikke forårsager direkte blænding og medfører færrest mulige generende reflekser på skærmen.

Viduerne skal være forsynet med en passende anordning til indstillelig tildækning, med henblik på at afdæmpe det dagslys, der oplyser arbejdsstationen.

d) Støj

Der skal i forbindelse med indretning af arbejdsstationen tages hensyn til, at støj fra dertil hørende udstyr navnlig ikke må virke forstyrrende eller samtalehæmmende.

e) Varme

Udstyr, der hører til arbejdsstationen/-erne, må ikke frembringe så kraftig varme, at det kan være til gene for arbejdstagerne.

f) Stråling

Stråling, der ikke hidrører fra den synlige del af det elektromagnetiske spektrum, skal reduceres mest muligt af hensyn til beskyttelsen af arbejdstagerens sikkerhed og sundhed.

g) Fugtighed

Der skal tilvejebringes og holdes en passende fugtighed.

3. SAMSPIL DATAMAT/MENNESKE

Arbejdsgiveren skal ved udarbejdelse, valg, indkøb og ændringer af programmet samt ved fastlæggelsen af arbejdsopgaver, der medfører anvendelse af datamat-skærme, tage hensyn til følgende faktorer:

- a) programmet skal være tilpasset det arbejde, der skal udføres
- b) programmet skal være let at anvende og om nødvendigt kunne tilpasses brugerens kundskabs- og erfaringsniveau; der må ikke anvendes kvantitativ eller kvalitativ kontrol uden arbejdstagerens vidende
- c) systemerne skal give arbejdstagerne oplysninger om arbejdets forløb
- d) systemerne skal give oplysningerne i et format og en rytme, der er tilpasset til brugeren
- e) der skal anvendes ergonomiske principper især med henblik på brugerens arbejde med data.